

ONDERZOEK ZORGBEHOEFT: HUISHOUDELIJK LEVEN

Observation:	Onderzoek zorgbehoefte: sociale redzaamheid		
Project	SRE digitaal begrepen		
Kader	VWS, Wmo pilots		
Doel document	Eenduidig beschrijven van gegevens ten behoeve van elektronische uitwisseling met een HL7 v3 bericht		
File:	Doc_zim_ Huishoudelijk leven_R01_V05.doc		
Versie doc.:	0.5		
Status:	Submitted Draft Request for Comments Final		
Standaard:	HL7 Versie 3 (augustus 2004)		
Auteurs:	Dr. William Goossen [Acquest B.V.] D. Carapiet [SER] Drs A. Goossen-Baremans, [Acquest B.V.]		
Brondocument:	Materiaal van de CIZ (zie literatuurverwijzing)		

1. Versie beheer

<i>versie</i>	<i>datum</i>	<i>wijzigingen</i>	<i>auteurs</i>
0.5	06-02-2007	OID's in mapping tabel toegevoegd, behalve van de ICF. Deze is nog onbekend	Drs A. Goossen-Baremans Dr. William Goossen
0.4	30-11-2006	Mapping tabel nagelopen en aanpassingen verwerkt	Dr. William Goossen
0.3.	12-10-2006	Zorginformatiemodel aangepast aan project Vraagverheldering van ICTU. Variabelentabel en Mapping tabel aangepast.	Drs A. Goossen-Baremans
0.2	13-10-2005	Toegevoegd aan document; voorbeeld instrument, modellen en mapping tabel	Drs A. Goossen-Baremans
0.1	29-08-2005	Eerste opzet van de doc_zim	Drs A. Goossen-Baremans

2. Doel

Het vaststellen van beperkingen in het huishoudelijke leven van de klant in relatie met een aanvraag van hulp bij het huishouden.

3. Onderbouwing

Per 1 januari 2007 wordt de functie van Huishoudelijke Verzorging van de AWBZ overgeheveld naar de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). De benaming verandert dan in Hulp bij het Huishouden. Vooralsnog lijken de meeste gemeenten te kiezen voor het handhaven van het beleid zoals dat is gehanteerd voor de komst van de WMO. Belangrijke voorwaarden voor Hulp bij het Huishouden zijn de grondslag en de gebruikelijke zorg. Daarnaast lijkt het erop dat gemeenten er voor kiezen om een indicatie te stellen in het Wmo-loket bij enkelvoudige vragen of problemen. Bij meervoudige vragen of problemen wordt een indicatie aangevraagd bij bijvoorbeeld het CIZ.

Naast informatie over de grondslag, ziekte, aandoening of stoornis, is het van belang dat het onderzoek inzicht biedt in beperkingen. Beperkingen zijn moeilijkheden bij het uitvoeren van activiteiten en participatieproblemen.

Bij een indicatiestelling voor Hulp bij het Huishouden wordt nagegaan of er blijvende beperkingen zijn op het gebied van sociale redzaamheid, mobiliteit en beperkingen in het huishouden. Beperkingen in het huishouden die relevant zijn, zijn gerelateerd aan beperkingen op twee terreinen: sociale redzaamheid en/of mobiliteit. Bij de indicatiestelling voor Hulp bij het Huishouden gaat het daarom altijd om een combinatie van:

- * sociale redzaamheid en huishouden;
- * mobiliteit en huishouden, of;
- * zowel sociale redzaamheid als mobiliteit en huishouden.

Door middel van vraagverheldering op het leefgebied Huishouden wordt inzicht verkregen in de beperkingen die de klant ervaart in het huishouden. Daarnaast wordt in de vraagverheldering een relatie gelegd met het leefgebied Lichamelijk functioneren (m.n. de mobiliteit) en het leefgebied Psychisch functioneren (m.n. sociale redzaamheid). Het resultaat van de vraagverheldering is een inzicht in de beperkingen van de klant op de leefgebieden Huishouden, Lichamelijk functioneren (mobiliteit) en Psychisch functioneren (sociale redzaamheid).

De vraagverheldering met betrekking tot het Leefgebied Huishouden is als bijlage 1 toegevoegd.

Voor inventarisering van de zorgbehoefte ten aanzien van het huishouden wordt gebruik gemaakt van een formulier met beschreven variabelen (paragraaf 4). Het is niet noodzakelijk om alle variabelen te doorlopen. Er kan selectief gebruik worden gemaakt van de beschikbare onderdelen van het formulier. Het selectieve gebruik is afhankelijk van de aard, de mate en de relevantie van de problematiek ten opzichte van de vraag. Hierbij is de vraag sturend.

De zorgbehoefte wordt verkend in relatie tot:

- * de vraag;
- * de ziekte, aandoening, stoornis en beperking;
- * de persoonlijke situatie, bijvoorbeeld de informele zorg;
- * de mogelijke remedies, bijvoorbeeld behandeling of algemene voorzieningen.

Het onderzoek berust op informatie die uit diverse bronnen kan komen:

- * informatie uit het aanvraagformulier;
- * informatie van de huisarts en/of van een behandelaar en/of een verwijzer;
- * gegevens uit een al beschikbaar dossier;
- * informatie uit een gesprek met de vrager of zijn vertegenwoordiger;
- * eventuele informatie uit aanvullend onderzoek dat het indicatieorgaan laat doen¹.

Het ingevulde formulier geeft een overzicht van het resultaat van de vraagverheldering naar mening van de indicatiesteller (Wmo-consulent of CIZ). Het resultaat is wel getoetst bij de klant.

¹ Het indicatieorgaan kan aanvullend onderzoek/diagnostiek laten uitvoeren door externe deskundigen. De indicatiesteller/het deskundigenteam maakt een inschatting of de informatie van de cliënt met betrekking tot de diagnostiek voldoende is of dat het van belang is dat er diagnostiek wordt gedaan door een deskundige.

4. Beschrijving variabelen

In onderstaande variabelentabel worden de variabelen beschreven die van belang zijn bij het onderzoek naar de beperkingen van de klant in relatie met het huishoudelijke leven. In de tabel is zowel de formulering zoals de CIZ hanteert beschreven als de beschrijving uit de ICF. Dit als voorbereiding op de mapping tabel.

Item	Hoofdvraag	Deelvragen		Score
1. Algemeen	Heeft de vraag te maken met beperkingen in de sociale redzaamheid?			Nee Ja, verhelder de beperkingen op basis van onderstaande vragen.
		CIZ formulering	ICF formulering	
2. Beperkingen	Welke beperkingen bij sociale redzaamheid?	-----	Verwerven van woonruimte (d610)	0=kan deze activiteit zelf/ er is geen hulp van een ander nodig 1=kan het zelf maar iemand anders moet toezien of stimuleren 2=kan dit slechts met veel moeite/ iemand anders moet helpen 3=kan dit niet zelfstandig/iemand anders moet dit overnemen Kruis aan 0, 1, 2 of 3.
		Boodschappen voor het dagelijks leven doen	Boodschappen doen (d6200)	Zie boven
		----	Verzamelen van dagelijkse benodigdheden (d6201)	Zie boven
		Maaltijden bereiden: broodmaaltijd	Bereiden van eenvoudige maaltijden (d6300)	Zie boven
		Maaltijden bereiden: warme maaltijd	Bereiden van ingewikkelde maaltijden (d6301)	Zie boven
		Licht poetswerk in huis; kamers opruimen	Schoonmaken van woonruimte (d6402) licht	Zie boven
		Huis schoonmaken, stofzuigen, wc/badkamer reinigen	Schoonmaken van woonruimte (d6402) zwaar	Zie boven
		----	Schoonmaken van kookruimte en kookgerei (d6401)	Zie boven
		Kleding/ linnengoed wassen ("de was doen")	Wassen en drogen van kleding (d6400)	Zie boven
		----	Bedienen van huishoudelijke apparatuur (d6403)	Zie boven
		----	Opbergen van dagelijkse benodigdheden (d6404)	Zie boven
		----	Verwijderen van afval (d6405)	
		Huishoudelijke spullen in orde houden	Onderhouden van woonruimte en	Zie boven

		(kleding, planten, apparaten)	meubilair (d6501)	
		----	Onderhouden van huishoudelijk apparatuur (d6502)	Zie boven
		----	Verzorgen van planten, binnen en buitenshuis (d6505)	Zie boven
		----	Verzorgen van dieren (d6506)	Zie boven
		Anderen in huishouden helpen met zelfverzorging	Assisteren van andere personen bij zelfverzorging (d6600)	Zie boven
		----	Assisteren van andere personen bij voortbewegen(d6601)	Zie boven
		----	Assisteren van andere personen bij communiceren (d6602)	Zie boven
		----	Assisteren van andere personen bij tussenmenselijke relaties (d6603)	Zie boven
		----	Assisteren van andere personen bij voeding (d6604)	Zie boven
		----	Assisteren van andere personen bij handhaven gezondheid (d6605)	Zie boven
3. Verwachte duur	Wat is de verwachte duur van genoemde beperkingen?			a. korter dan drie maanden b. drie tot zes maanden c. zes tot twaalf maanden d. langer dan een jaar
4. Eventuele toelichting	Wat zijn de grootste moeilijkheden voor de vrager op dit gebied (of voor huishouden)?			
	Wat wil de vrager bereiken op dit gebied?			
	Wat vindt de vrager nodig op dit gebied (hulpmiddel, omgevingsaanpassing, hulp, etc.)?			

5. Werkinstructie

Door middel van vraagverheldering ten aanzien van het leefgebied Huishouden wordt inzicht verkregen in de beperkingen van de klant met betrekking tot het huishouden. Voor de vraagverheldering kunnen de vragen in bijlage 1 worden gebruikt.

De uitkomst hiervan is van invloed op de indicatiestelling voor Hulp bij het Huishouden.

Handleidingen van gemeenten over hoe om te gaan met de vraag om hulp bij het huishouden zijn nog niet beschikbaar. Wel is er een uitgebreide handleiding beschikbaar van de CIZ. Dit is het document Handleiding formulierenset voor indicatiestelling AWBZ en Wvg van de CIZ.

6. Interpretatierichtlijnen

De beperkingen die worden aangegeven, betreffen de vrager zelf. Bij de groepen beperkingen is er een mogelijkheid om toelichting te geven op de moeilijkheden die de vrager of het huishouden ondervindt op het betreffende gebied. Het begrip huishouden betekent hier de leefeenheid. Het betreft de vrager en zijn/ haar directe leefomgeving gekoppeld aan het wonen van de vrager.

Per item kan worden gekozen uit een opsomming van problemen door een score aan te geven²:

- **0** = kan deze activiteit zelf/er is geen hulp van een ander nodig.
Indien de score nul van toepassing is, hoeft de activiteit niet te worden geselecteerd. Met andere woorden: dit probleem komt niet terug in het overzicht van beperkingen van de vrager.
- **1** = kan het zelf, maar iemand anders moet toezien of stimuleren.
Er is geen sprake van noodzaak tot overnemen. Een persoon moet erbij staan als de activiteit wordt uitgevoerd om te motiveren en stimuleren. Een activiteit met score 1 verwijst naar functie: begeleiding.
- **2** = kan dit slechts met veel moeite / iemand anders moet helpen.
De activiteit moet gedeeltelijk worden overgenomen.
- **3** = kan dit niet zelfstandig / iemand anders moet dit overnemen.
De activiteit moet geheel worden overgenomen.

Let op: indien er sprake is van een beperking in meerdere activiteiten bij deze beperking, dan moet de gehele beperking worden gescoord en toegelicht bij variabele 4 (eventuele toelichting; zie tabel in paragraaf 4). De score moet worden bepaald over de (deel)activiteit van de beperking.

7. Literatuur/bronvermelding

- * Centrum Indicatiestelling Zorg (april 2005). Protocol: Indicatiestelling voor Huishoudelijke Verzorging. Driebergen CIZ.
- * Centrum Indicatiestelling Zorg (maart 2005). Handboek Implementatie en uitbesteding Standaard indicatieprotocollen (SIP's). Driebergen CIZ.
- * Centrum Indicatiestelling Zorg (2003). Formulierenset. Driebergen CIZ.
- * Centrum Indicatiestelling Zorg (2003). Handleiding formulierenset voor indicatiestelling AWBZ en Wvg. Driebergen CIZ.

² De codering maakt het mogelijk om op basis van het aantal malen dat 2 of 3 is gescoord inzicht te krijgen in redzaamheid van de vrager.

- * <http://www.ciz.nl/sf.mcgi?id=3520>
Bezocht augustus 2005
- * Nederlands WHO-FIC Collaborating Centre, 2002. Internationale classificatie van het menselijk functioneren. Houten, Bohn Stafleu Van Loghum.
- * Goossen-Baremans, A., Goossen, W., Huisman, H., Groen, M., (2006). Vraagverheldering in het kader van de invoering Wet Maatschappelijke Ondersteuning: Elektronische ondersteuning van vraagverheldering met WEM. Koudekerk aan den Rijn, Acquest. Hilversum, Zoombim.

8. Een voorbeeld van het instrument

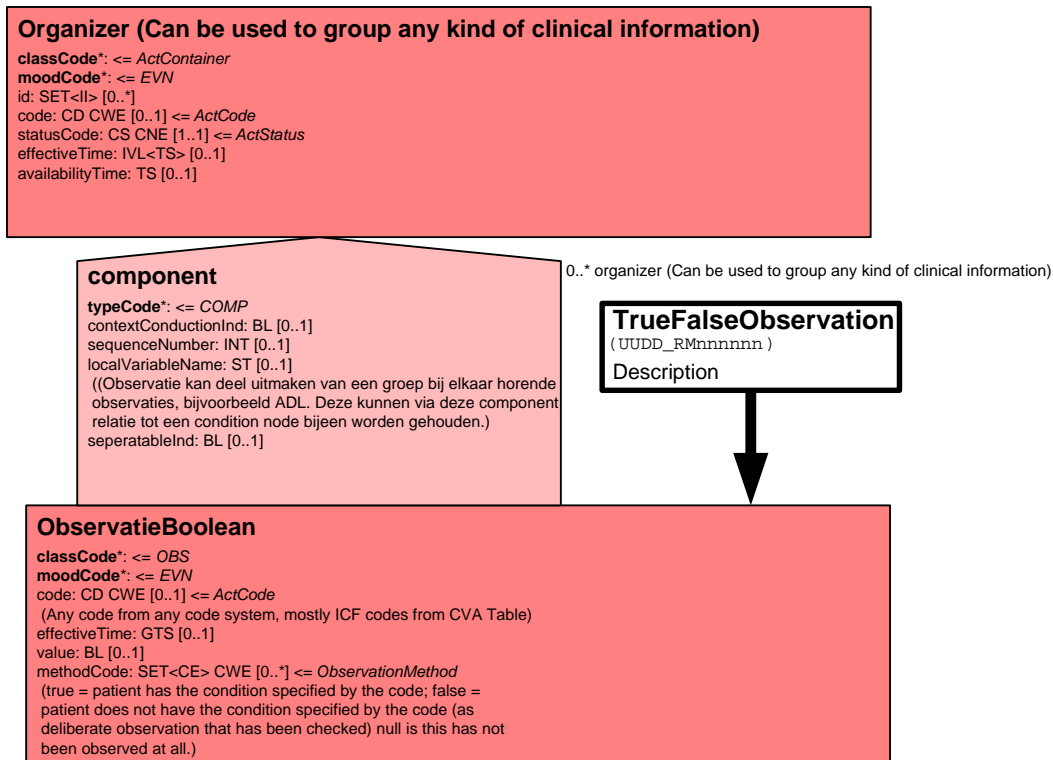
Het formulier uit de formulierenset van het CIZ, B5, beschrijft een selectie van de beperkingen uit de ICF. Omdat de werkzaamheden van het Wmo-loket zich niet alleen richten op de AWBZ, zijn in het zorginformatiemodel alle relevante beperkingen uit de ICF overgenomen. Relevant in die zin dat het beperkingen betreffen relevant voor de Nederlandse situatie

Het voorbeeldformulier welke hieronder is weergegeven betreft formulier B5 uit de formulierenset van het CIZ. Het formulier maakt deel uit van het gehele formulier wat gebruikt wordt bij het onderzoek in het indicatieproces.

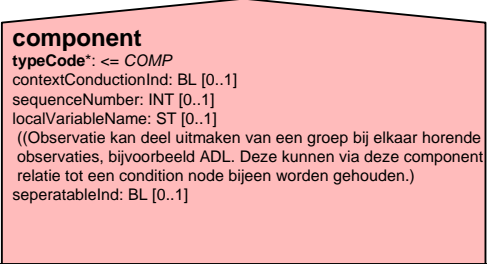
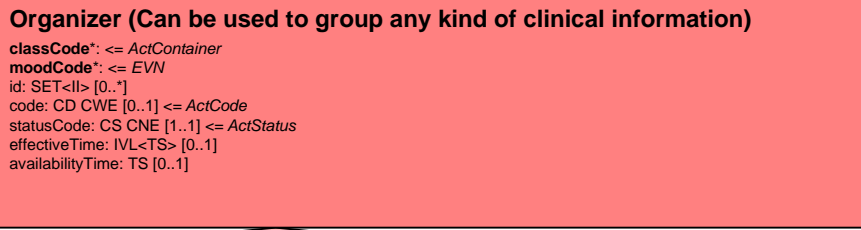
3.4. Huishoudelijk leven																																																								
1. Heeft de vraag te maken met beperkingen op het gebied van huishoudelijk leven?	☐ Nee ☐ Ja → vul de vragen hieronder in																																																							
2. Welke beperkingen bij huishoudelijk leven?	<div> <div>kan dit niet zelfstandig / iemand anders moet dit overnemen = 3</div> <div>kan dit slechts met veel moeite / iemand anders moet helpen = 2</div> <div>kan het zelf maar iemand anders moet toezien of stimuleren = 1</div> <div>kan deze activiteit zelf / er is geen hulp van een ander nodig = 0</div> </div> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>0</th> <th>1</th> <th>2</th> <th>3</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Boodschappen voor het dagelijks leven doen</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Maaltijden bereiden : broodmaaltijd</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Maaltijden bereiden: warme maaltijd</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Licht poetswerk in huis; kamers opruimen</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Huis schoonmaken, stofzuigen, wc / badkamer reinigen</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Kleding / linnengoed wassen ("de was doen")</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Huishoudelijke apparaten gebruiken (wasmachine, stofzuiger, strijkijzer)</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Huishoudelijke spullen in orde houden (kleding, planten, apparaten)</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Anderen in huishouden helpen met zelfverzorging, maaltijden, eten, etc.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Huisgenoten helpen met de dagelijkse organisatie van het huishouden</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		0	1	2	3	Boodschappen voor het dagelijks leven doen					Maaltijden bereiden : broodmaaltijd					Maaltijden bereiden: warme maaltijd					Licht poetswerk in huis; kamers opruimen					Huis schoonmaken, stofzuigen, wc / badkamer reinigen					Kleding / linnengoed wassen ("de was doen")					Huishoudelijke apparaten gebruiken (wasmachine, stofzuiger, strijkijzer)					Huishoudelijke spullen in orde houden (kleding, planten, apparaten)					Anderen in huishouden helpen met zelfverzorging, maaltijden, eten, etc.					Huisgenoten helpen met de dagelijkse organisatie van het huishouden				
	0	1	2	3																																																				
Boodschappen voor het dagelijks leven doen																																																								
Maaltijden bereiden : broodmaaltijd																																																								
Maaltijden bereiden: warme maaltijd																																																								
Licht poetswerk in huis; kamers opruimen																																																								
Huis schoonmaken, stofzuigen, wc / badkamer reinigen																																																								
Kleding / linnengoed wassen ("de was doen")																																																								
Huishoudelijke apparaten gebruiken (wasmachine, stofzuiger, strijkijzer)																																																								
Huishoudelijke spullen in orde houden (kleding, planten, apparaten)																																																								
Anderen in huishouden helpen met zelfverzorging, maaltijden, eten, etc.																																																								
Huisgenoten helpen met de dagelijkse organisatie van het huishouden																																																								
3. Wat is de verwachte duur van genoemde beperkingen	☐ korter dan drie maanden ☐ drie tot zes maanden ☐ zes tot twaalf maanden ☐ langer dan een jaar																																																							
4. Eventuele verbijzondering	<p>Wat zijn op dit gebied de grootste moeilijkheden voor de vrager?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Wat wil de vrager bereiken op dit gebied?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Wat vindt de vrager nodig op dit gebied (hulpmiddel, omgevingsaanpassing, hulp, etc.)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>																																																							

9. Model en beschrijving

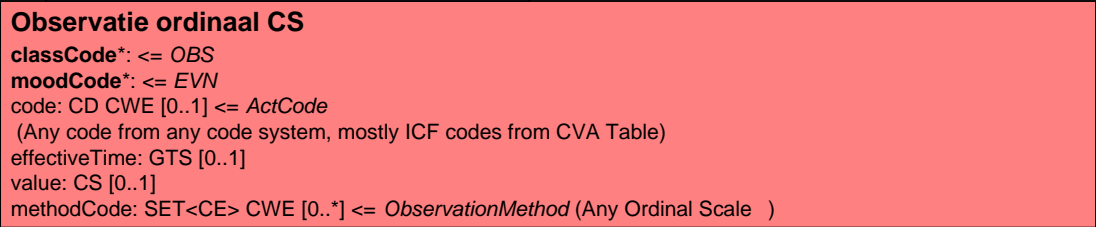
Voor de eerste variabele Heeft de vraag te maken met beperkingen in het huishoudelijke leven kan het volgende model worden gebruikt. Dit is een model voor invoer van onderwerpen met de antwoordmogelijkheid ja/nee

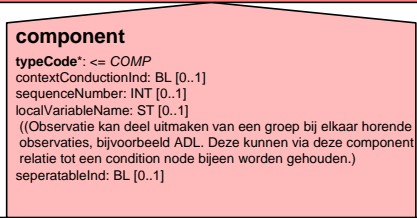
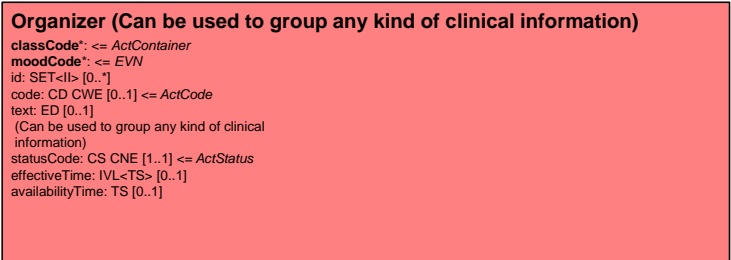
Voor de variabelen Welke beperkingen bij het huishoudelijke leven en de Verwachte duur van beperkingen kan het volgende model worden gebruikt om ordinale schalen/metingen/observaties/vragen af te beelden. Het datatype is CS (Coded Simple Value) en kan zowel gecodeerde als niet gecodeerde antwoordcategorieën omvatten.

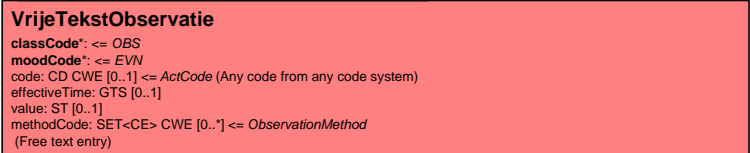
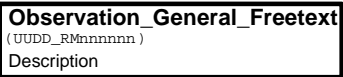
0..* organizer (Can be used to group any kind of clinical information)

Voor de variabele Toelichting kan gebruik gemaakt worden van een model voor invoer van vrije tekst.

0..* organizer (Can be used to group any kind of clinical information)

10. Mapping tabel uittreksel en OID voor vocabulaire

Een belangrijk onderdeel in het indicatieproces door de CIZ is het bepalen van beperkingen in huishoudelijk leven. Voor de opname van de beperkingen in het huishoudelijk leven in een HL7 v3 bericht is een correcte weergave van het instrument, de codes en de mapping naar HL7 v3 noodzakelijk. Die is in onderstaande tabel opgenomen.

Een tweede belangrijk onderdeel hier is de HL7 OID (unique Object Identifiers). De OID voor deze gegevens wordt in een later stadium vastgesteld. Voor doel, opbouw en functie van de OIDs wordt naar de implementatiehandleiding verwezen.

De mapping tabel is in een separaat Excel bestand uitgewerkt.

11. Nadere toelichting

De CIZ gebruikt de ICF om de beperkingen die de klant ondervindt te coderen. De ICF is een classificatie ontwikkeld door de WHO en staat voor Internationale classificatie van het menselijk Functioneren. De ICF bestaat uit een raamwerk van classificaties die gezamenlijk een gestandaardiseerd begrippenapparaat vormen voor het beschrijven van het menselijk functioneren en de problemen die daarin kunnen optreden. Aspecten van het menselijk functioneren die gerelateerd kunnen zijn aan een gezondheidsprobleem, worden in de ICF op een systematische wijze geordend. In principe heeft de ICF betrekking op gezondheid en gezondheidszorg, maar de ICF wordt ook gebruikt in andere sectoren, zoals sociale zekerheid, arbeid, onderwijs, economie, sociaal beleid en wetgeving in het algemeen.

De ICF kent een brede toepassing, bijvoorbeeld voor onderzoek op het gebied van gezondheid en gezondheidszorg op lokaal, nationaal en internationaal niveau (Nederlands WHO-FIC Collaborating Centre, 2002).

In Nederland wordt de ICF onder andere gebruikt door de fysiotherapie, de verpleging en het Centraal Indicatie Orgaan (CIZ) voor het vastleggen en coderen van gegevens en bij het doen van (wetenschappelijk) onderzoek.

In het indicatieproces wordt de ICF gebruikt om de beperkingen van de cliënt te identificeren en te coderen.

Bij een vergelijking van de variabelen zoals beschreven bij Huishoudelijk leven (B.5 van de formulierenset van het CIZ) met de ICF bleek dat unieke codering bij een aantal variabelen niet mogelijk was. De vergelijking is weergegeven in de variabelentabel in paragraaf 4. In de mapping tabel is hiervoor een oplossing aangegeven door achter de ICF code licht en zwaar te plaatsen. Daarmee is het eigenlijk geen ICF code meer, maar door strippen van de achtervoegsels is het wel naar ICF codering te herleiden.